Incipit prologus bti auguſtini epi ypo-
nenſis doctoris eximij in librum de doctrina
xpiana diuiſus in quatuor ptes.

Sunt p̄cepta quedā tractādarū
ſcripturaꝝ. q̄ ſtudioſis earū vi
deo nō incōmode poſſe tradi. vt
nō ſolū legēdo alios q̄ diuinaꝝ
lraꝝ operta apuerūt. ſ etiā ipſi
aperiēdo pficiāt Hec tradere inſtitui volētibꝫ
et valentibꝫ diſcē. ſi dn̄s ac deus nr̄ ea que de
hac re cogitāti ſolet ſuggerē. etiā ſcribēti mihi
nō deneget. Qd anteq̄ exordiar. videt mihi
reſpōdendū eē hijs qui hec rephenſuri ſūt.
aut reprehēſuri eſſent. ſi eos non ante placa
remus Qz ſi nōnulli etiā poſt iſta reprehēde-
rint. ſaltē alios nō mouebūt. nec ab vtili ſtu-
dio ad ipericie pigriciā reuocabūt. qs mouē
poſſent. niſi p̄munitos prepatoſqz inueniret.
Quidā em̄ rephenſuri ſunt h opus noſtrū.
cū ea que p̄cepturi ſum? nō itellexerint. quidā
aūt cū intellcis vti voluerint. conatiqz fuerint
ſcripturas diuinas ſcdm hec p̄cepta tractare.
neqz valuerint aperire atqz explicare qd cu-
piūt. inaniter me laboraſſe arbitrabūtur: et
quia ipſi nō adiuuabūtur hoc ope. nullū ad
iuuari poſſe cenſebūt Terciū gen? eſt repre
henſoꝝ. q̄ diuinas ſcripturas vel reuera bene

Aut cui talia nõ ꝑuenerint. non ſe arbitreť ee̾ xp̄ianū. ꝗ ſpūm ſanctū accepiſſe ſe dubitz. Jmmo vo ⁊ qd ꝑ hoīez diſcēdū. ſine ſupbia diſcat: et ꝑ quē docet᷑ ali⁹. ſine īuidia tradat qd accepit Neqꝫ tēptem⁹ eū cui credidim⁹. ne talibꝰ inimici v̾ſucijs ⁊ pūſitate decepti. ad ipm q̊ꝫ audiendū euāgeliū atqꝫ diſcendū no lim⁹ ire in ecc̄am. ꝗ codicē legē. ꝗ legentē p̄di cantēqꝫ hoīez audire. ⁊ expectem⁹ rapi vſqꝫ in tciū celū. ſiue ī corpe ſiue ex̄ corp⁹ ſicͭ dixit apls. et ibi audiē ieffabilia v̄ba q̄ nō licꝫ hoī loq̄. ꝗ ibi videͤ dn̄m ihm xp̄m. ⁊ ab illo poti⁹ q̄ꝫ ab hoībꝰ audiē euāgeliū. Caueam⁹ tales tēptacōes ſupbiſſimas ⁊ piculoſiſſimas. ma giſqꝫ cogitemus et ip̄m apoſtolū paulū. licꝫ diuina et celeſti voce proſtratū et inſtructū. ad hominē tamen miſſum eſſe vt ſacramen- tum perciperet. atqꝫ copularet᷑ eccleſie: et cen turionem corneliū q̄muis exauditas oracões eius elemoſinaſqꝫ reſpectas ei angelus nun ciauerit. petro tamen traditū imbuendū. per quem non ſolū ſacramēta perciperet ſed etiā quid credendum. quid ſperādum. quid dili- gendum eſſet audiret. Et poterant vtiqꝫ om nia per angelum fieri. ſed abiecta eſſꝫ huma na condicio. ſi per homines hominib⁹ deus verbū ſuū nolle miniſtrare videret᷑ Quō eī

verū eſſꝫ qđ dictū eſt. tēplū ei dei ſanctū ē qđ
eſtis vos. ſi deꝰ de humano tēplo reſpōſa nō
reddēt ⁊ totū qđ diſcendū hoībꝫ tradi vellet
de celo atqꝫ ꝑ āgelos ꝑſonaret. Deinde ipſa
caritas q̄ ſibi inuicē hoīes nodo vnitatis aſtri
git: nō hrēt aditū refundēdoꝝ ⁊ q̄ſi miſcēdoꝝ
ſibimet aīoꝝ. ſi hoīes ꝑ hoīes nihil diſcerēt.
Et certe illū ſpadonē q̄ yſaiam ꝓphetā legēs
nō ītelligebat. neqꝫ apl's ad āgelū miſit. nec
ei ꝑ āgelū id qđ nō intelligebat expoſitū. ā
diuinitꝰ ī mēte ſine hoīs miniſteio reuelatū
eſt: ſꝫ potiꝰ ſuggeſtione diuina miſſus eſt ad
eū ſeditqꝫ cū eo philippus q̄ nouerat yſaiam
ꝓphetā. eiqꝫ humanis verbis et līgua qđ in
ſcr̄ptura illa tectū erat aꝑuit. Mōne cū moyſe
deus loq̄batr. et tamen ꝯſiliū regēdi atqꝫ ad
miniſtrandi tam magni populi a ſocero ſuo
ſcilicet alienigena homine. et maxime ꝓui
dus et minime ſuperbus accepit. Nouerat
em̄ ille vir ex quacūqꝫ anima verum conſiliū
proceſſiſſꝫ. non ei ſed illi qui eſt veritas incō-
mutabili đo eē tribuendū. Poſtremo q̄ſquis
ſe nullis preceptis inſtructū diuino munere
quecūqꝫ in ſcriptuis obſcura ſunt intelligere
gloriatr. bene quidē credit. et verū eſt nō eſſe
illā ſuā facultatē q̄i ex ſeipſo exiſtentē. ſꝫ diui
nitus traditā. Ita em̄ gl'iam dei querit. nō ſuā

Sꝫ cū legit·et nullo ſibi hoīm exponēte ītelli
git·cur ipſe aliȷs affectat expoñe·ac nō potiꝰ
eos remittit deo·vt ipſi q̊ꝫ nō p hoīem ſꝫ illo
intus docēte intelligāt⸗ Sꝫ videlicet timet ne
audiat a dn̄o ſerue nequam dares pecuniam
meā nūmulariȷs· Sic ergo hiȷ ea q̄ ītelligūt
produt ceteris vel loq̄ndo vel ſcribēdo. ita ego
q̊ꝫ ſi nō ſolū ea q̄ intelligāt·ſꝫ etiā intelligēdo
ea q̄ obſeruēt ꝓdidero·culpari ab eis ꝑfecto
nō debeo·q̄mq̄ȝ nemo dꝫ aliq̄d ſic hr̄e q̄ſi ſuū
ꝓpriū·niſi forte mēdaciū·Nā omne verū ab
illo eſt q̄ ait ego ſū veritas. Quid eī habemꝰ
qđ nō accepimꝰ⸗ Q ſi accepimꝰ·q̄d gliamꝛ
q̄ſi non accepimꝰ⸗ Qui legit audiētibꝯ lr̄as·
vtiqꝫ q̄s agnoſcit enūciat Qui āt lr̄as ipſas
tradit·hoc agit vt aliȷ q̊ꝫ legē nouerint: vter
qꝫ tamen id inſinuat qđ accepit Sic etiā qui
ea que in ſcripturis intellexerit exponit audi
entibus tanq̄m litteras quas agnoſcit ꝓnū
ciat lectoīs officio Qui autē precipit quō in
telligendū ſit. ſimilis eſt tradēti litteras. hoc
eſt precipiēti quō legendū ſit. vt quō ille qui
legere nouit alio lectore nō īdiget. cum codi
cem inuenerit a quo audiat quid ibi ſcriptū
ſit: ſic iſte qui p̄cepta que conamur tradē ac
ceperit·cū in libris aliq̄d obſcuritatis īuenerit·
quaſdā regulas veluti lr̄as tenēs·intellectorē

aliū nō reqrat·ꝑ quē ſibi qđ optū eſt retega
tur·ſʒ q̄buſdā veſtigijs indagatis ad occultū
ſenſū ſine vllo errore ipſe ꝑueniat. aut certe
in obſcuritatē praue ſentētie nō incidat·Qua
propť q̄mq̄ꝫ ⁊ in ipō ope ſatis apparē poſſit·
huic officioſo labori nrō nō rcē aliquē ɔtradicē·
tamen ſi huiōi ꝓhemio q̄buſlibꝫ obſiſtētibꝫ
ɔueniēter videť eſſe reſpōſum·huiꝰ vie quā
in hoc libro ingredi volumus.tale nobis oc
currit exordiū:·

Que ſunt res·quibꝫ nititur oīs tracta-
tio ſcripturarū Modus inueniēdi q̄
intelligēda ſūt·et modus ꝓferēdi q̄
intellcā ſunt·De iueniēdo ꝑus·de proferēdo
poſtea diſſeramꝰ Magnū onus ⁊ arduū. et
ſi ad ſuſtinendū difficile·vereor ne ad ſuſcipiē
dū temerariū·Ita ſane.ſi de nobis ipſis p̄ſu
meremus·Nūc vero cū in illo ſit ſpes pagēdi
huiꝰ operis·a quo nobis in cogitacōe multa
de hac re iam tradita tenemꝰ·nō eſt metuen
dū ne dare deſinat cetera cū ea que data ſunt
ceperimꝰ impēdē·Omnis eñ res que dando
nō deficit·dum habeť ⁊ nō datur.nondū ha
betur quō hn̄da eſt·Ille āt ait q̄ habet.da
bitur ei.Dabit ergo habētibꝫ id eſt cū benig
nitate vtētibꝫ eo qđ acceperīt·adimplebit atqꝫ
cumulabit qđ dedit·Illi q̄nqꝫ ⁊ illi ſeptē erāt

panes. anteq̄m inciperent dari eſurientib9.
Q̄d vbi fieri cepit. cophinos ⁊ ſportas ſacia
tis hoīm tot milib9 īpleuerūt. Sic ergo ille
panis dū frāgeret̄ accreuit. ſic ea que ad h̄
opus aggrediēdū iam dn̄s p̄buit. cū diſpu-
tare ceperint. eo ipſo ſuggerēte multiplicabūt̄:
vt in h̄ nr̄o miſterio nō ſolū nullā paciamur
inopiā. ſ; de mirabili habundātia gaudeam9.
Oīs doctrīa vel rerū eſt. vel ſignoꝝ. Sʒ res p
ſigna diſcunt̄. Propr̄e āt nūc res appellaui. q̄
nō ad ſiḡficandū aliq̄d adhibent̄. ſicuti ē lig
nū. lapis. pecus. atqʒ hui9oī cetera. ſ; nō illud
lignū q̄d in aq̄s amaras moyſen miſiſſe legi
mus. vt amaritudine careret̄. neqʒ ille lapis
quē iacob ſibi ad caput poſuerat. neqʒ illud
pecus q̄d pro filio imolauit abraham. Hec
nāqʒ ita res ſūt. vt aliaꝝ etiā ſigna ſint rerū
Sūt āt alia ſig̃ quoꝝ oīs vſus in ſignificādo
eſt. ſicuti ſūt v̄ba. Nemo em̄ vtit̄ verbis. niſi
aliq̄d ſignificandi grā. Ex quo intelligit̄ q̄d
appellem ſigna res ea videlicʒ que ad ſignifi
candū aliq̄d adhibent̄. Quamobrem omne
ſignū. etiā res aliq̄ eſt. Q̄d em̄ nulla res eſt
oīno nihil eſt. Non autē omnis res. etiā ſig
num eſt. Et ideo in hac diuiſione rerū atqʒ
ſignorū. cū de reb9 loq̄mur. ita loquemur. vt
etiā ſi alique earum adhiberi ad ſignificandū

poſſunt nō īpediāt pticionē qua pˀus de rebꝫ poſtea de ſignis diſſerimꝰ. memoiterqꝫ tene amus. id nūc in rebꝫ ꝯſiderandū eſſe qđ ſūt. nō qđ aliđ etiā pret̄ ſe ipā ſignificāt ¶ Res ergo alie ſūt. quibꝫ fruendū eſt. Alie quibꝫ vtendū. Alie q̄ fruūtur et vtūtur Ille quibꝫ fruendū eſt. nos beatos faciūt Iſtis quibus vtendū eſt. tendētes ad beatitudinē adiuuamur. et quaſi adminiculamꝰ. vt ad illas que nos beatos faciūt puenire. atqꝫ hijs inherē poſſimus. Nos vero qui fruimur et vtimur inter vtraſqꝫ conſtituti. ſi eis quibꝫ vtendum eſt frui voluerimꝰ impedit̄ curſus noſter. et aliquādo etiam deflectitur. vt ab hijs rebus quibꝫ fruendū eſt obtinēdis vel retardemur vel etiā reuocemꝰ. inferiorū amore prepediti Frui eſt em̄ amoē inherere alicui rei propter ſeipām. Vti aūt qđ in vſum venerit ad id qđ amas obtinendū referre. ſi tamen amādum eſt. Nā vſus illicitus. abuſus potiꝰ vel abuſio nominādā eſt. Quomodo ergo ſi eſſemꝰ peregrini. qui beate viuere niſi in patria nō poſſemus. eaqꝫ peregrinacōne vtiqꝫ miſeri. et miſeriam finire cupientes. in patriā redire vellemus. opus eſſet vel terreſtribꝫ vel marinis vehiculis. quibus vtendū eſſet vt ad patriā qua fruendū erat peruenire valeremꝰ.

Quid ſit frui. et quid vti

Qd ſi amenitates itineris et ipſa geſtatio ve
hiculoꝝ nos delectaret· ꝯuſi ad fruēdū hijs
quibus vti debuimus· nollemus cito viam fi
nire· et ꝑuerſa ſuauitate īplicati alienaremꝛ
a patria· cuiꝰ ſuauitas faceret beatos: ſic in
huius mortalitatis vita peregrinātes a dn̄o
ſi redire in patriā volumꝰ vbi beati eſſe poſ
ſimus· vtendū eſt hoc mūdo nō fruendū: vt
īuiſibilia dei ꝑ ea que facta ſunt intellecta cō
ſpiciātur· hoc eſt vt de corpoālibꝫ tempora
libuſqꝫ rebꝫ eterna et ſpūalia capiamꝰ· Res
igitur q̄bus fruendū eſt pater et filius ⁊ ſpi
ritus ſanctus· eadēqꝫ t̉nitas. vna q̄dam ſūma
res ꝯmuniſqꝫ oībꝫ fruētibꝫ ea. ſi tn̄ res et nō
reꝝ oīm cā ſit· ſi tn̄ ⁊ cā. Nō ei facile nomē qd
tāte excellēcie ꝯueniat īueniri p̄t· n̄ qd melius
ita dr· Trinitas h̄ vnus deꝰ· ex q̄ oīa· ꝑ quē
omia. in q̄ oīa· Ita pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūs ſcūs· ⁊ ſin
gulus q̄ſqꝫ hoꝝ deꝰ· ⁊ ſil' oēs vnus deꝰ· ⁊ ſin
gulus q̄ſqꝫ hoꝝ plena ſbā ⁊ ſil' oēs vna ſub
ſtātia. Pater nec filius eſt· nec ſpūs ſanctus·
filius nec pater eſt nec ſpūs ſcūs. Spiritus
ſcūs nec pr̄ eſt nec filiꝰ ſʒ pr̄ tm̄ pater· ⁊ filiꝰ
tantū filiꝰ: ⁊ ſpūs ſcūs tantū ſpūs ſcūs· Eadē
tribꝫ eternitas· eadē incōmutabilitas· eadē ma
ieſtas. eadē ptās. In prē vnitas· in filio eq̄li
tas. in ſpū ſancto vnitatis equalitatiſqꝫ cō cor

dia· Et tria hec vnum· Omnia propter pa-
trem· equalia omnia propter filium· cõnexa
omnia propt̄ ſpiritū ſanctū· Diximus ne ali
quid. ⁊ ſonuimus aliquid dignū deo. Immo
vero nihil me aliud q̄m dicere voluiſſe ſentio
Si autē dixi. non hoc eſt qđ dicē volui Hoc
vnde ſcio· niſi qꝛ deus ineffabilis eſt. Quod
autē a me dictum eſt· ſi ineffabilis eſſꝫ dictū
non eſſꝫ Ac ꝑ hoc ne ineffabilis quidē dicen
dus eſt deus· quia et hoc cum dicit̄ aliq̄d di-
citur. et fit neſcio que pugna verboꝝ quoniā
ſi illud eſt ineffabile quod dici non poteſt·
non eſt ineffabile· quod vel ineffabile dici po
teſt. Que pugna verborum ſilencio potius
cauēda· q̄m voce pacanda eſt Et tamen deus
cū de illo nihil digne dici poſſit. admiſit hu-
mane vocis obſequiū· ⁊ verbis nr̄is in laude
ſua gaudere nos voluit· Nā inde eſt qđ dicit̄
deus. Nō em̄ re vera in ſtrepitu iſtarū duaꝝ
ſillabaꝝ ipſe cognoſcit̄· ſed tamen omnes la
tine lingue ſocios· cum aures eoꝝ ſonus iſte
tetigerit mouet ad cogitandā excellentiſſimā
quandā īmortalēqꝫ naturā Nam cū ille vnꝰ
cogitat̄ deorū deus· ab hijs etiā qui alios et
ſuſpicātur ⁊ vocāt et colūt deos ſiue in celo ſi
ue in terra. ita cogitat̄ vt aliq̄d q̄ nihil ſit me
lius atqꝫ ſublimiꝰ illa cogitatio conet̄ attigē

Hane qm̄ diuẽſis mouẽtur bonis·parti eis q̄ ad corpis ſenſū·ptim eis q̄ ad aı̄ intelligẽtiā ptinẽt·illi q̄ dediti ſūt corpꝰ ſenſibꝰ aut ipſū celū aut qđ in celo fulgẽtiſſı̄m videt·aut ipm mundū deoꝝ deū eſſe arbitrãtur·aut ſi extra mundū ire ↄtendūt·aliqđ lucidū imagı̄ant̄: idqꝫ vł infinitū vel ea forma q̄ optima videt̄. inani ſuſpicõe ↄſtituūt.aut humani corpois figurā cogitãt.ſic eā ceteris anteponūt Qđ ſi vnū deū deoꝝ eſſe nõ putãt·et potiꝰ multos aut innũabiles equał ordinis deos·etiā eos tamẽ prout cuiqꝫ aliqđ corporis videt̄ excel lere.ita figuratos animo tenẽt·Illi autẽ qui per intelligentiā pergũt videre qđ deus eſt· omnibꝰ eum naturis viſibilibꝰ et corpalibꝰ· intelligibilibꝰ vero et ſpūalibꝰ omnibꝰ muta bilibus preferũt·Omes tamen certatim pro excellentia dei dimicant.nec quiſqm̄ inueniri poteſt·qui nõ hoc deū credat eẽ·quo nõ eſt aliquid melius·Itaqꝫ oẽs hoc deū eſſe ↄſen tiunt·qđ ceteris rebus omnibꝰ anteponūt. Et quoniā omnes qui de deo cogitant·viuū aliquid cogitãt·illi ſoli poſſunt non abſurda et indigna exiſtimaꝛ de deo·qui vitam ipam cogitant·Et quecunqꝫ illis forma ocurrerit corporis·eam vitā viuere vel non viuere ſta tuunt.et viuentem non viuenti anteponūt·

eamqꝫ ipſam viuentem corpoꝛis formā quā talibet luce prefulgeat. quantalibet magni⸗ tudine premineat· quantalibet pulchritudi ne cenetur. aliud eſſe ipſam aliud vitam qua vegetatur ītelligūt· eāqꝫ illi moli que ab illa vegetatur et animatꝰ dignitate incompabili pſerūt· Deinde ipſam vitā pergūt inſpicere. et ſi eam ſine ſenſu vegetantē inuenerint· qua lis eſt arboꝝ preponūt ei ſencientē qualꝭ eſt pecoꝛū· et huic rurſus intelligentē qualꝭ eſt hominū· Quā cum adhuc mutabilem vide rint· etiam huic incōmutabilē cogūtur prepo nere. illam ſcilicet vitā que nō aliquādo deſi pit. aliquādo ſapit. ſed eſt potius ipſa ſapi⸗ encia· Sapiens em̄ mens id eſt adepta ſapi enciam. anteq̄m adipiſceretur nō erat ſapi⸗ ens· At vero ipſa ſapiencia nec fuit vnq̄m inſipiens· nec eſſe vnq̄ pōt Quā ſi nō vide rent. nullo modo plena fiducia vitam incō⸗ mutabiliter ſapiētem· cōmutabili vite ante ponerent· Ipſam quoqꝫ regulam veritatis qua illam clamant eſſe melioꝛem incōmuta⸗ bilem vident. nec vſpiam niſi ſuper ſuam na turam vident· quandoquidē ſe mutabiles vi dent· Nemo eſt em̄ tam imprudenter inſul⸗ ſus· qui dicat· Vnde ſcis incōmutabiliter ſa⸗ pientem vitam· ɔmutabili eſſe preferendā.

Idipſum em̄ qđ interogat vnde ſciā. oībꝫ ad
ꝯtēplandū ꝯmunit atqꝫ incōmutabiliť p̄ſto
eſt Et hoc q̄ nō videt. ita eſt q̄ſi cecus in ſole:
cui nihil prodeſt ipſis locis oculoꝝ eius tam
clare ac p̄ntis lucis fulgoꝛ infuſus. Qui aūt
videt et refugit. ꝯſuetudine vmbꝛarū carna
lium inualidā mentis aciem gerit. Prauoꝛū
igiť moꝛū q̄ſi ꝯtrarijs flatibꝫ ab ipſa patria
repcuciūtur hoīes. poſterioꝛa atqꝫ inferioꝛa
ſectātes. quā illud qđ eſſe melius atqꝫ p̄ſtā-
tius ꝯfitētur Quapropť cū illa veritate pfru
endū ſit. q̄ incōmutabiliť viuit. et in ea trini-
tas deꝰ auctoꝛ et ꝯditoꝛ vniūſitatis. rebꝫ q̄s
ꝯdidit ꝯſulat. purgādꝰ ē aīmꝰ vt pſpicē illā
lucē valeat. ⁊ inherē pfcē. Quā purgacōez q̄ſi
ambulacōez q̄ndā ⁊ q̄ſi nauigacōez ad p̄riaꝫ
eē arbitremꝛ Nō em̄ ad eū q̄ vbiqꝫ p̄ns ē lo
cis mouemꝛ. ſꝫ bono ſtudio bonisqꝫ moibus
Qđ nō poſſemꝰ niſi ipā ſapiā tāte eē īfirmitati
nrē ꝯgruē dignaēꝛ. ⁊ viuēdi nob̄ p̄bēt exēm
nō aliť q̄ in hoīe qm̄ et nos hoīes ſumꝰ. Sꝫ
qꝛ nos cū ad illā venimꝰ. ſapiēť facimꝰ: ipā
cū ad nos venit. ab hoībꝫ ſupb̄ q̄ſi ſtulte feciſſe
putata ē. Et qm̄ nos cū ad illā venimꝰ ꝯuale
ſcimꝰ: ipā cū ad nos venit. q̄ſi īfirma exiſtiata
eſt. Sꝫ qđ ſtultū eſt dei ſapiēcꝰ ē hoībꝫ: ⁊ qđ
infirmū eſt dei foꝛtiꝰ eſt hoībꝫ. Cū ergo ipā

ſit patria· viā ſe q̃z nob̄ fecit ad patriā Et cū
ſano et puro īterioi oculo vbiqz ſit pn̄s· eoꝝ
q̄ oculū illū infirmū īmundūqz hn̄t· oculꝭ etiā
carneis appare digta ē. Quia em̄ in ſapia dei
nō poteāt mūdꝰ p ſapiāz ↄgnoſcē deū· placu
it deo p ſtulticiā p̄dicacōis ſaluos facē credē
tes· Nō igitꝰ p locoꝝ ſpacia veniēdo· ſ꞉ ī carne
mo̅rli mortalibꝫ apparēdo veniſſe ad nos dꝛ·
Illuc em̄ venit vbi erat· qꝛ in h̄ mūdo erat: et
mūdus p eū fcūs ē Sꝫ qm̄ cupiditate fruēdi
p ipō creatorē creatura. hoīes ↄfiguati huic
mūdo ⁊ mūdi noīe ↄgruētiſſime vocati· nō eū
ↄgnouerūt: propt̄ea dixit euāgeliſta· ⁊ mū
dus eū nō ↄgnouit· Itaqꝫ in ſapīa dei· nō po
terat mūdꝰ p ſapiāz ↄgnoſcē deū. Cur ergo
venit cū h̄ eſſ꞉· n̄ qꝛ placuit deo p ſtulticiā p̄di
cacōis ſaluos facē credētes: Quo venit· niſi
qd̄ v̄bū caro fcm̄ ē. et hītauit in nob̄: Sicuti
cū loqm̄ꝛ· vt id qd̄ in aīo gerimꝰ· in audiētis
aīm p aures carneaꝭ illabatꝰ· fit ſonꝰ v̄bū qd̄
corde geſtamꝰ· ⁊ locutio vocatꝰ· nec tn̄ ī eūdē
ſonū cogitatio nr̄a ↄūtitꝰ· ſ꞉ apud ſe manēs in
tegra formā vocis q̄ ſe īſinuet auibꝫ ſine aliq̄
labe ſine mutacōne aſſumit· ita v̄bū dei nō cō
mutatū. caro tn̄ fcm̄ eſt vt hītarꝫ in nob̄· Sic
aūt curatio via eſt ad ſanitatē· ſic iſta curatio
peccatores ſanādos reficiendoſqꝫ ſuſcepit: et

queãdmodũ medici cũ alligãt vulnera· nõ in
cõpoſite ſ3 apte id faciũt· vt vinculi vtilitatẽ
q̃dam pulchritudo etiã ↄſequat᷑: ſic medicina
ſapiẽcie ꝑ hoĩs ſuſceptionẽ nr̃is eſt accomo-
data vulneribꝫ de q̃buſdã ↄtrarijs curãs ⁊ de
q̃buſdã ſilibꝫ ſicut etiã ille qui medet᷑ vulneri
corpoĩs adhibet q̃dam ↄtraria. ſicut frigidũ
calido vel humido ſiccũ vel quid aliud eiuſmo
di. adhibet eciam quedã ſimilia· ſicut lintheo
lum· vel rotundo vulneri rotundũ. vel oblon-
gum oblongo. ligaturãq3 ipſam non eãdem
membris omnibꝫ ſimilem ſimilibꝫ coaptat·
ſic ſapiẽcia dei hominẽ curãs· ſeipſam exhibu
it ad ſanandũ· ipſa medicus· ipſa medicina.
Quia ergo ꝑ ſuperbiã homo lapſus eſt· hu
militatẽ adhibuit ad ſanandũ· Serpẽtis ſa
piencia decepti ſumus· dei ſtulticia liberamur
Queãdmodũ ãt illa ſapĩa võbat᷑· eãt ãt ſtul
ticia ↄtẽpnẽtibꝫ deũ: ſic iſta q̃ vocat᷑ ſtulticia·
ſapĩa ẽ vincẽtibꝫ diabolũ Nos in mõrlitate
male vſi ſumꝰ vt morẽmᷣ xp̃s mõrlitate bñ
vſus ẽ vt viuẽmꝰ Corrupto aĩo feĩe ĩgreſſuˢ
eſt morbꝫ· ĩtegro corpe feĩne ꝓceſſit ſalꝰ Ad
eadẽ ↄtraĩa ꝑtĩet qđ etiã exẽplo v̾tutũ eiꝰ. vi
cia nrã curãtur· Iam vero ſimilia q̃ſi ligamen
ta membris et vulneribꝫ noſtris adhibita il
la ſũt· qđ ꝑ feminã deceptoˢ ꝑ feminã natus

homo hoies. mortalis mortales. morte mor
tuos liberauit. Multa qꝫ alia diligentiꝰ ꝯſi-
derātibꝫ q̄s inſtituti operis ꝑagendi nccītas
nō rapit vł a ꝯtrarijs vel a fidelibꝫ medicine xp̄i
ane apparet inſtructio Jam vo credita dn̄i a
mortuis reſurrectio. ⁊ in celū aſcēſio. magna
ſpe fulcit nr̄am fidē. Multū ei oſtēdit q̄ꝓ volū
tarie pro nob aiam poſuerit. q̄ eā ſic habuit
in ptāte reſumē. Quāta ergo ſe fiducia ſpes
credentiū ꝯſolat. ꝯſiderās quātus q̄nta pro
nondū credētibꝫ paſſus ſit. Cū vo iudex vi
uorū atqꝫ mortuoꝝ expectat e celo. magnū
timorē incutit negligētibꝫ vt ſe ad diligentiā
ꝯuertāt. eūqꝫ magꝰ bn̄ agēdo deſiderēt. q̄ꝓ male
agēdo formidēt. Quibꝫ āt vbis dici. á q̄ co
gitacōe capi pt p̄miū qd in fine ille datur. ꝯ-
q̄n ad ꝯſolacōez huiꝰ itineris de ſpū ſcō tantū
dedit q̄ in adūſis vite huiꝰ fiduciā kaitatēqꝫ
tantā eiꝰ quē nondū videmꝰ hēamꝰ. et dona
vnicuiqꝫ ꝓpria ad inſtructōem eccē ſue vt id
qd oſtēdit eē faciēdū. nō ſolū ſine murmure.
ſꝫ etiā cū dilcōne faciamꝰ. Eſt ei eccā corpꝰ
eiꝰ. ſic apſtica doctrīa ꝯmēdat: q̄ ꝯiūx etiā eiꝰ
dicit. Corpus ergo ſuū mltis mēbris diuiſa
officia gērentibꝫ. nodo vnitatis ⁊ caitatis tanq̄ꝓ
ſanitatis aſtrīgit Exercet āt h̄ tpe ⁊ purgat
medicinalibꝫ quibuſdā moleſtijs. vt erutā de

hoc ſeculo ineternū ſibi copulet ꝯiugē eccām
non habentē maculā neqȝ rugā· aͣ aliq̄d eiuſ
modi· Porro qm̄ in via ſum⁹ · nec via iſta lo
corum eſt ſ; affectuū. quā intcludebāt q̄i que
dam ſepta ſpinoſa p̄teitoꝝ malicie peccatoꝝ
quid liberali⁹ et miſericordi⁹ facere potuit. q̄
ſeipſū nob̄ q̄ redirem⁹ ſubſternē voluit· ñ vt
oīa donaēt pctā ꝯūſis· ⁊ gūit fixa intēcā tdi
tus nr̄i pro nob̄ crucifix⁹ euellēt. Has igit̄
claues dedit ecce̅ ſue vt q̄ ſoluerȝ in t̄ra ſoluta
eēnt ī celo. q̄ ligaēt in t̄ra ligata eēnt ⁊ ī celo·
ſcȝ vt q̄ſquis in ecc̄ia ei⁹ dimitti ſibi pctā nō
crederet. nō ei dimitterent̄· q̄ſquis āt credēt
ſeqȝ ab hijs correctus au̇teret in eiuſdē ecc̄e
gremio ꝯſtitutus· eadē fide atqȝ correctiōe ſa
naret̄· Quiſquis eīm nō credit dimitti poſſe
pctā. fit deteior deſpando. q̄ſi nihil illi meli⁹
q̄ꝫ malū eē remaneat· vbi de fructu ſue ꝯūſio
nis infid⁹ ē Iā v̄o ſic aī q̄dā mors ē· vite p̄o
ris morūqȝ reiectio q̄ fit penitendo. ſic eē cor
pois mors ē aīacōis p̄ſtine reſolutio Et quō
aīmus poſt penitentiā qua p̄ores moēs per
ditos īteremit reformatur in melius. ſic etiā
corpus poſt iſtā mortē quā vinculo peccati
omnes debem⁹ credendū et ſperādum eſt re-
ſurrectōis tp̄e in melius ꝯmutari· vt nō caro
⁊ ſāguis regnum dei poſſideat. qd̄ fieri nō p̄t:

ſed corruptibile hoc induat icorruptionē· et
mortale hoc induat īmortalitatē· nullāqꝫ fa
ciens moleſtiā. q̄a nullā paciet᷑ indigentiā a
beata pfectaqꝫ aīa cū ſūma quiete vegetetur·
Cuiꝰ āt animꝰ nō morit᷑ huic ſeculo· neqꝫ icī
pit ꝯfigurari veritati· in grauiorē mortē morte
corpiˢ trahit᷑· neqꝫ ad ꝯmutacōez celeſtis ha
bitacōis· ſ ad luēda ſupplicia reuiuiſcet Hoc
itaqꝫ fideˢ hꝫ. atqꝫ ita ſe rem hrē credendū eſt
Neqꝫ animū neqꝫ corpꝰ hūanū oīmodo īte
ritū pati. ſ īpios reſurgē ad penas ineſtima
biles. pios āt ad vitā eternā· In hijs igitur
oīb rebus ille tantū ſūt quib fruendū eſt.
q̄s etnas atqꝫ incōmutabiles ꝯmeorauimꝰ
Ceteris āt vtendū eſt· vt ad ilarū pfectionē
puenire poſſimꝰ Nos itaqꝫ q̄ fruimur ⁊ vti
mur alijs reb· res aliq̄ ſumꝰ· Magna ei q̄dā
res eſt· Hō fcūs eſt ad imaginē et ſiſitudiem
di. nō inq̄ntū mortali corpe icludit᷑· ſ inq̄ntū
beſtias rōnal aīe honore p̄cellit. Itaqꝫ mag
q̄ſtio eſt· vtrū ſe frui hoīes debeāt· an v ti· an
vtrūqꝫ. Preceptū ē ei nob vt diligamꝰ īuicē
ſ q̄rit᷑ vtrū propt ſe hō ab hoīe diligēdꝰ ſit
an propt aliud· Si em̄ propt ſe fruimᷣ eo ſi
propt aliud vtimur eo· Videt᷑ āt m̄ propter
aliud diligēdꝰ· Qd em̄ propt ſe diligendū ē
in eo ꝯſtituit᷑ btā vita· cuiꝰ etiā ſi nondū res·

tamē ſpes ei⁹ ꝫ nos tpe ꝯſolat᷑· Maledcūs
āt q̄ ſpē ſuā ponit in hoīe· Sʒ nec ſeipſo q̄ſq̄
frui debʒ. ſi liquido adu̇ta᷑ qꝛ nec ſeip̄m debʒ
ꝓpt̉ ſeip̄m dilig̉· ꝫ propt̉ illd̓ q̊ fruendū eſt
Tūc ē quippe optim⁹ hō· cū tō vita ſua ꝑgit
in incōmutabilē vitā. ⁊ toto affcū inheret illi
Si āt ſe propt̉ ſe diligit· nō ſe refert ad deū.
ꝫ ad ſeip̄m ꝯu̇ſus nō ad incōmutabile aliqd̓
ꝯu̇tit᷑· ⁊ proptea iam cū defcū aliq̊ ſe fruit᷑ qꝛ
melioꝛ ē cū tot⁹ heret atqʒ ꝯſtrīgit᷑ incōmu-
tabili bono· q̄ꝫ cū inde vl' ad ſeip̄m t̉laxat᷑ Si
ergo teip̄m non propt̉ teipſū debes dilig̉· ꝫ
propt̉ illū vbi dilectōi⁹ tue rcāſſim⁹ finis eſt.
nō ſuccēſcat ali⁹ hō. ſi eē ipſū propt̉ deū dili
gis· Hec eī regła dilectōis d̓initus ꝯſtituta ē
Diliges inq̄t ꝓximū tuū tanq̄ꝫ teip̄m: deū vō
ex toto coꝛde. ex tota aīa· ex tota mēte. vt oēs
cogitacōes tuas ⁊ oēm vitā ⁊ oēm ītellcm in
illū ꝯferas. a q̊ habes ea ipſa q̄ ꝯfers Cū aūt
ait toto coꝛde· tota aīa. tota mente· nullā vite
nrē ꝑtē reliq̄t q̄ vacare debeat ⁊ q̄ſi locū dae
vt alia re velit frui· ꝫ quicq̄d aliud diligendū
venerit in animū· illuc rapiat᷑· quo totus dile
ctōis īpetus currit. Quiſquis ergo recte di
ligit proximū. hoc cū eo debet agē· vt eē ipſe
toto coꝛde· tō aīa. tō mēte diligat deū· Sic eī
eū diliges tanq̄ꝫ ſeip̄m. totā dilcōeʒ ſui ⁊ illi⁹

refert ad illã dilectiõem dei. q̄ nullũ a ſe riuu
lũ duci extra ſe patit᷑. cui⁹ diriuacõe minuat᷑.
Nõ ãt oia quibꝫ vtẽdũ eſt diligẽda ſũt. ſꝫ eã
ſola q̃ aut nobiſcũ ſocietate q̃dã referũtur in
deũ. ſicuti eſt hõ vel ãgelus. ã ad nos relata
beneficio dei p nos indigẽt. ſicuti ẽ corp⁹ Nã
vtiqꝫ martirẽs nõ dilexerũt ſcelus pſeq̃ntiũ ſe.
q̃ tñ vſi ſũt ad ꝓmẽdũ deũ. Cũ ergo q̃tuor
ſint diligẽda. vnũ qđ ſup̃ nos eſt. alterũ qđ
nos ſum⁹. tciũ qđ iuxta nos eſt. q̃rtũ qđ ĩfra
nos ẽ. de ſcđo ⁊ q̃rto nulla p̄cepta dãda erãt
Quantũlibꝫ em̃ hõ excidat a veritate. manet
illi dilectio ſui. et dilectio corpois ſui. Fugax
em̃ animus ab incõmutabili lumine oĩm reg
natore. id agit vt ipſe ſibi regnet. et corpori
ſuo. Et ideo nõ poteſt niſi et ſe et corpus ſuũ
diligere Magnũ aũt aliquid adeptũ ſe pu-
tat. ſi etiã ſocijs ideſt alijs hoĩbꝫ dñari potu
erit. Ineſt ei vicioſo aĩo id magis appetere.
et ſibi tanq̃ꝫ debitũ vendicare qđ vni prop̃e
debet᷑ deo Talis autẽ ſui dilectio meli⁹ odiũ
vocatur. Iniquũ eſt em̃ quia vult ſibi ſeruire
qđ infra ſe eſt. cũ ipſe ſeruire ſuperiori nolit.
rectiſſimeqꝫ dictũ eſt. qui aũt amat iniq̃tatẽ
odit animã ſuam. et idõ fit infirmus anim⁹.
et de mortali corpe cruciatur Neceſſe eſt em̃
ut illud diligat. et eius corrupcõne p̄grauet᷑

Jmmortalitas em̄ et incorruptio corpoís de ſanitate animi exiſtit. Sanitas aūt animi eſt firmiſſime inherē̄ pociori·h eſt incōmutabili deo. Cū vō etiā eis q̄ ſibi naturalit̄ pares ſūt· hoc eſt hoīb9 dn̄ari affectat. īttollerabil̄ oīno ſupbia eſt. Nemo ergo ſe odit. et hinc quidē cū aliqua ſecta nōnulla queſtio fuit. Sz neqz corpus ſuū quiſq̄m odit Verū eſt em̄ qđ ait apſus Nemo vnq̄m carnē ſuam odio habuit Et qđ nōnulli dicūt· malle ſe oīno eſſe ſine corpe. oīno fallūtur Non em̄ corpus ſuum· ſed corrupcōnes ei9 et pondus oderūt. Nō itaqz nullū corpus·ſed incorruptū ⁊ integerrimū corpus volūt habere· Sed putāt nullū corp9 eſſe ſi tale fuerit· quia tale aliquid animam eſſe putant· Q̄ autē ɔtinētia quadā et laborib9 quaſi pſequi videntur corpora ſua. qui hoc recte faciūt nō id agunt vt nō habeant corpus·ſed vt habeāt ſubiugatū· et paratum ad opera neceſſaria· Libidines em̄ male vtentes corpore·id eſt ɔſuetudines ⁊ inclinacōnes aīe ad fruendū inferiorib9 ꝑ ipſius corpois laborioſam quandā miliciam extinguere affectāt. Nam nō ſe interimūt·ſ; curā ſue valitudīs gerūt Qui āt pūerſe id agūt· quaſi natuālit̄ inimico ſuo corpoi bellū ingerūt. in q̄ fallit eos qđ legūt· Caro cōcupiſcit

aduͤrſus ſpiritū· et ſpūs aduͤrſus carnē. Hec ei
ſibi inuicē aduͤrſant᷑· Dictū eſt em̄ hoc propť
indomitā carnalem ꝯſuetudiem· aduͤ ſus quā
ſpūs ꝯcupiſcit· nō vt interimat corpus· ſ꞉ vt
ꝯcupiſcentiā ei⁹ id ē ꝯſuetudinē male domitā
faciat ſpiritui ſubiugatā· qꝺ natuͤal᷑ ordo deſi
derat Quia ei ſ꞉ erit poſt reſurrectōez· vt cor
pus oīmodo cū quiete ſūma ſpiritui ſubditū
īmortalit᷑ vigeat· hoc etiā hac vita meditādū
eſt vt ꝯſuetudo carnis mutet᷑ in meli⁹. nec in
ordinatis motibꝰ reſiſtat ſpūi· qꝺ donec fiat·
caro cōcupiſcit aduerſus ſpiritum. ⁊ ſpiritus
aduerſus carnē: nō ꝑ odiū reſiſtente ſpiritu.
ſed per principatū· quia magis quod diligit
vult eſſe ſubditū meliori: nec per odiū reſi-
ſtente carne ſed ꝑ cōſuetudinis vinculum· qꝺ
a parentū etiam progenie īueteratū. nature
lege inoleuit· Id ergo agit ſpiritus in domā
da carne· vt ſoluat male cōſuetudinis quaſi
pacta ꝑuerſa· et fiat pax cōſuetudinis bone.
Tamen nec iſti q̄ falſa opinione deprauati·
corpora ſua deteſtant᷑. parati eſſent vnū ocu
lum vel ſine ſenſu dolois amittere. etiā ſi in al
tero tātus cernēdi ſenſu⁹ remaneret· quātus
eāt in duobꝰ· niſi aliq̄ res q̄ ꝑponēda eſſet vr
geret· Iſtis atqꝫ huiuſmodi documētis ſatis
oſtēditur eis· qui ſine ꝑtinacia rex requirūt.

ꝙ certa ſit ſentētia apl̄i vbi ait.nemo em̄ car
nē ſuā vnq̄m odio habuit. Addidit ec̄·ꝫ nu
trit et fouet eā·ſic xp̄s eccām. Modus ergo
diligendi p̄cipiēdus eſt hoī·ideſt quō ſe dili
gat vt proſit ſibi·q̄n āt ſi diligat et ꝓdeſſe ſi
bi velit dubitaē demētis ē· Precipiendū etiā
quō corp⁹ ſuū diligat·vt ei ordinate prudē
terqꝫ ꝯſulat. Nā qꝺ diligat etiā corpus ſuū
idqꝫ ſaluū hrē atqꝫ ītegrū velit·eq̄ maifeſtū
eſt Aliq̄d igit̄ diligē āpli⁹ aliq̄s p̄t.ꝙ ſalutē
atqꝫ ītegritatē corpis ſui·Nā mlti ⁊ doloēs
⁊ amiſſiōes nōnulloꝝ membroꝝ volūtarias
ſuſcepiſſe īueniūtur.ꝫ vt alia q̄ ampli⁹ dili-
gebāt ſaltē ꝯſeq̄rent̄·Nō ergo ꝓptea q̄ſq̄m
dicēdu⁹ eſt nō diligē ſalutē.atqꝫ icolumitatē
corpis ſui·q̄a plus aliq̄d diligit. Nā et aua
rus ꝙuis pecuniā diligat·tñ emit ſibi panē
Quod cū facit·dat pecuniā quā multū dili-
git·et augere deſideat· Sꝫ q̄a pluris eſtimat
ſalutem corporis ſui·que illo pane fulcitur·
ſuperuacuū eſt de re manifeſtiſſima diucius
diſputare·quod tamē nos plerūqꝫ facere co
git error impiorū Ergo quomā precepto nō
opus eſt vt ſe quiſqꝫ et corpus ſuū diligat·
iꝺ quomā id q̄ꝺ ſum⁹ et id qꝺ infra nos eſt
ad nos tamen pertinet·incōcuſſa lege natuē
diligim⁹·que in beſtias etiā promulgata eſt

Nā et beſtie ſe atqꝫ corpa ſua diligūt· reſta
bat vt ꝛ de illo qd̕ ſup̄ nos ē ꝛ de illo qd̕ iux̄
nos eſt precepta ſumerem⁹· Diliges inquit
dn̄m deū tuū ex toto corde tuo. et ex tota aīa
tua et ex tota mēte tua et diliges proximum
tuum tanq̄m teip̄m· In hijs duob⁹ p̄ceptis
vniuerſa lex pendet ꝛ prophete· Finis itaqꝫ
p̄cepti eſt dilectio· et ea gemina id eſt dei et
proximi. Quod ſi te totū ītelligas id eſt ani
mam ꝛ corpus tuum· et proximū totū id eſt
animā et corpus ei⁹· Homo em̄ ꝯſtat ex aīa
et corpoē· nullū rerum diligendarū gen⁹ in
hijs duobus p̄ceptis p̄termiſſum eſt Cū em̄
p̄curat dilectio dei· eiuſqꝫ dilectōis modus
p̄ſcriptus appareat· ita vt cetera in illum cō-
fluant: de dilectōne tui nihil dictum videtur·
Sed cum dictum eſt diliges proximū tuum
tanq̄m teip̄m. ſimul et tui abs te dilectio nō
p̄termiſſa eſt· Ille autē iuſte et ſancte viuit·
qui rerum integer eſtimator eſt· Ipſe eſt aūt
qui ordiātam habet dilectōnem· ne aut dili-
gat quod non eſt diligendū· aut nō diligat
qd̕ diligendū eſt· aut amplius diligat quod
minus diligendū eſt· aut eque diligat qd̕ vl
min⁹ vel amplius diligendū eſt· aut min⁹ vl
amplius qd̕ eque diligendū eſt. Omnis pec
cator inquantū peccator eſt· nō eſt diligēd⁹

Et oīs hō inq̄ntū hō eſt·diligendꝰ eſt propt̄
deū· Deꝰ vͦo propt̄ ſeipm̄·Et ſi deꝰ om̄i hoīe
amplius diligendus eſt. Amplius q̄ſqꝫ deū
debet diligē q̄ ſeipm̄. Jtē amplius alius hō
diligendus eſt q̄ corpꝰ noſtrū·q̄a propt̄ deū
oīa iſta diligenda ſūt·et poteſt nobiſcū aliꝰ
homo deo ꝑfrui·qđ nō p̄t corpus q̄a corpꝰ
ꝑ aīam viuit·qua ꝑfruim̄ deo Omnes autē
eque diligendi ſunt· Sꝫ cū omnibꝰ prodeſſe
nō poſſis·hijs potiſſimū ꝯſulendū eſt·q̄ pro
locoꝝ et tempoꝝ vel quarūlibꝫ rerum oppor-
tunitatibꝰ ꝯſtrictiꝰ tibi quaſi quadā ſorte iun
guntur· Sicut em̄ ſi tibi habūdaret aliq̄d qđ
dari oporteret ei qui nō haberet·nec duobꝰ
dari potuiſſet·ſi tibi occurrerent duo quorū
neuter aliū vel indigentia vel erga te aliqua
neceſſitudine ſuperaret·nihil iuſtius faceres
q̄m vt ſorte eligeres cui dādum eſſet. quod
dari vtriſqꝫ nō poſſet. Sic in hominibꝰ qui
bus omnibꝰ ꝯſulere nequeas·pro ſorte ha-
bendū eſt·prout quiſqꝫ tibi temꝑaliter colli
gatus adherere potuerit. Omniū autē qui
nobiſcum frui poſſunt deo. Partim eos dili
gimus quos ipſi adiuuamꝰ·partī eos a qui
bus adiuuamur·partim quorū et indigemꝰ
adiutorio et īdigentie ſubuenimus. partim
quibus nec ipſi conferimus aliquid cōmodi·

nec ab eis vt nobis ↄferat̃ attẽdim⁹. Velle tñ debem⁹. vt oẽs nobiſcũ diligãt deũ. ⁊ totũ qd̃ eos vel adiuuam⁹ vel adiuuamur ab eis. ad vnũ finẽ illũ referendũ eſt Si em̃ in thea tris neq̃cie q̃ aliquẽ diligit hiſtrionẽ. ⁊ tanq̃ mg̃no vł etiã ſũmo bono ei⁹ arte pfruit̃. oẽs diligit q̃ ſecũ eũ diligũt nõ propt̃ eos. ſ; ꝓpt̃ eũ quẽ parit̃ diligunt. et quãto eſt in amore eius feruencior. tanto agit q̃bus modis po teſt vt a pluribꝰ diligatur. ⁊ tanto pluribus eum cupit oſtẽdere. et quẽ frigidiorẽ videt ex citat in eum quãtum poteſt laudibus illius Si autẽ contra vemẽtem inuenerit. odit in il lo vehemẽter odiũ dilecti ſui. et quibus mo dis valet inſtat vt auferat: quid nos in ſocie tate dilectõis dei agere ↄuenit. quo perfrui beate viuere eſt. et a quo omnes habent qui eum diligunt. et quod ſunt et quod eum di ligunt. de quo nihil metuim⁹ ne cuiq̃m poſ ſit cognit⁹ diſplicere. et qui ſe vult diligi. nõ vt ſibi aliquid ſed vt eis qui diligunt eternũ premiũ conferat. hoc eſt ipe quem diligunt. Hinc etiã efficit̃ vt inimicos etiã noſtros di ligamus. Non em̃ eos timem⁹. quia nobis quod diligimus auferre non poſſunt. ſed mi ſereamur pocius quia tanto magis nos ode runt. quãto ab illo quẽ diligim⁹ ſeꝑati ſunt.

Ad quē ſi ↄuerſi fuerint et illū tanq̄ btificū bonū et nos tanq̄ ſocios tāti boni ncc̄e eſt vt diligāt· Oritur aūt h̄ loco de angel̄ nōnulla q̄ſtio· Illo em̄ fruētes etiā ipſi bti ſūt· quo et nos frui deſideram⁊ Et q̄ntū in hac vita frui mur vel p ſpeculū ⁊ in enigmate· tāto eā peꝛ grinationē ⁊ tollerabili⁊ ſuſtiem⁊. et ardēti⁊ finire cupim⁊ Sꝫ vtrū ad illa duo p̄cepta ec̄ dilectio ptineat āgeloꝝ· nō irrōnabil̄r queri p̄t. Nā q̄d nullū hoīm excepeit q̄ p̄cepit vt proximū diligam⁊· et ipſe in euāgelio dn̄s oſtendit: et apoſtolus paulus. Nāqꝫ ille cui ipſa duo precepta protulerat atqꝫ in eis pen dere legem totā prophetaſqꝫ dixerat· cum in terrogaret eū dicēs et quis eſt meus proxiꝛ mus· hominē quendā ꝓpoſuit deſcendētem de iheruſalē in ihericho et incidiſſe in latroꝛ nes· et ab eis grauiter vulneratū ſauciū et ſeꝛ miuiuū eſſe relictū· vi proximū eſſe nō docu it. niſi qui erga illū recreandū atqꝫ curādum miſeicors extitit· ita vt h̄ q̄ int̄rogauerat· iter rogat⁊ ipē fatē²· Cui dn̄s ait· Vade et tu fac ſilit̄r· vt videlicet eū proximū eſſe intelliga mus· cui vel exhibēdū eſt officiū miſericordie ſi īdiget. vl̄ exhibendū eſſꝫ ſi indigēt· Ex q̄ iā eſt ↄſequēs· vt ec̄ ille a q̄ nobis hoc viciſſim exhibēdum eſt· proxim⁊ ſit noſter· Proximi

enim nomen eſt ad aliquid· nec quiſq̄m eſſe proximus niſi proximo poteſt. Nullum autam exceptum eſſe. cui miſericordie denegetur officium· quis non videat quādo vſq; ad inimicos etiam porrectum eſt domino dicente diligite inimicos veſtros· benefacite hijs qui oderūt. Ita quoq; paulus apoſtolus docet. cum dicat Nam non adulterabis. non homicidium facies· non furabeis· non cōcupiſces· et ſi quod eſt aliud mandatum. in hoc ſermone recapitulat᷑· diliges proximū tuum tanq̄ teipſū· Dilectio proximi malum nō operatur Quiſquis ergo arbitratur nō de omni homine apoſtolū precepiſſe· cogetur fateri quod abſurdiſſimū ⁊ ſceleratiſſimū eſt. viſum fuiſſe apoſtolo nō eſſe peccatū· ſi quis aut non criſtiani aut inimici adulterauerit vxorem· aut eum occiderit· aut eius rem cōcupierit· Quod ſi dementis eſt dicere· manifeſtum eſt omnē hominem proximū eſſe deputādum. quia erga neminem operandum eſt malum. Iam vero ſi vel cui prebendum eſt. vel a quo nobis prebendū eſt. officium miſericordie recte proximus dicitur: manifeſtum eſt hoc precepto quo iubemur diligere proximum· etiam ſanctos angelos cōtineri· a quibus tanta nobis miſericordie īpendūtur officia· quanta multis

ſcripturarū diuinaꝝ locis aīadūtere facile ē. exq̊ ꝗ ipſe deꝰ et dn̄s nr̄ proximū ſe nr̄m dici voluit. Nā ꝗ ſeipm̄ ſignificat dn̄s ih̄s xp̄us opitulatū eē ſemiuiuo iacēti in via· afflicto et relicto a latronibꝰ· Et propheta in orōe ait. Sic ꝓximū ſic frēm nr̄um. ita ꝯplacebā· Sʒ qm̄ excellētior ac ſup̄ nrām naturā eſt diuina ſubſtātia· p̄ceptū q̊ diligamꝰ deū a ꝓximi dilectōe diſtinctū eſt· Ille em̄ p̄bet nobis miſericordiā propt̄ ſuā boītatē· nos āt nobis īuicē propt̄ illiꝰ· ideſt ille nr̄i miſeret̄ vt ſe pfruamur· nos v̄o īuicē nr̄i miſeremᷣ vt illo pfruamur· Quapropt̄ adhuc ambiguū videt̄ eſſe cū dicimꝰ ea re nos pfrui quā diligimꝰ ꝓpt̄ ſeipſam· et ea re nobis fruendū eſſe tātum q̄ efficimur btī· ceteīs vero vtendū· Diligit em̄ nos d̄s. ꝗ multū nobiſ dilcōnē eiꝰ erga nos diuina ſcriptura ꝯmēdat· Quō ergo diligit. Vt nobis vtat̄· an vt fruat̄. Sʒ ſi fruit̄· eget bono nr̄ō· qd̄ nemo ſanꝰ dixeit· Oē em̄ bonū noſtrū vel ipſe vel ab ip̄ō eſt. Cui āt obſcurū vl̄ dubiū eſt nō egere lucē reꝝ harū mitoé. q̄s ipſa illuſtraueit. Dicit eē aptiſſime propħa Dixi dn̄o deus meus es tu· qm̄ bonoꝝ meoꝝ nō eges· Nō ergo fruit̄ nobis ſʒ vtit̄. Nā ſi neqʒ fruit̄ neqʒ vtitur· nō īuenio queādmodū diligat. Sʒ neqʒ ſic vtit̄ vt nos. Nā nos

res quibꝰ vtimur ad id referimꝰ. vt dei boni tate pfruamur Deꝰ vero ad ſuã bonitatẽ vſũ noſtrũ refert. Quia eñ bonus eſt ſumus. et inq̃ntũ ſumꝰ boni ſumꝰ. Porro ãt q̃a iuſtus eſt nõ ĩpune mali ſumus Inq̃ntũ eñ mali ſu mus. intantũ etiã minꝰ ſumus. Jlle eñ ſũme ac ꝓmitus eſt. q̃ oĩno incõmutabilꝰ eſt. et qui pleniſſime dicere potuit. ego ſum qui ſũ. ꝛ di ces eis q̃ eſt miſit me ad vos At cetera q̃ ſũt. et niſi ab illo eſſe nõ poſſunt. ꝛ intantũ bona ſũt ĩquantũ acceperũt vt ſint. Jlle igiꝰ vſuꝰ q̃ diciꝰ dei q̃ nobis vtiꝰ nõ ad eiꝰ ſ ad nr̃am vtilitatẽ referꝰ. ad eiꝰ ãt tantũmodo bonitatẽ Cuiꝰ ãt nos miſeremur. ꝛ cui ↄſulimꝰ. ad eiꝰ quidẽ vtilitatẽ id facimꝰ. eãq ĩtuemur. ſ ne ſcio quõ etiã nr̃a ſit ↄſequẽs. cũ eã miam quã ĩpendimꝰ egẽti ſine mercede nõ reliquit deꝰ. Hec ãt merces ſũma eſt. vt ipõ pfruamur. et oẽs q̃ eo fruimꝰ nobis etiã ĩuicẽ in ipõ pfrua mur. Nã ſi in nobis id facimꝰ remanemꝰ in via. ꝛ ſpem btĩtudinis nr̃e in hoĩe aut in ãge lo collocamꝰ. qđ et hõ ſupbus et ãgelus ſu perbuꝰ arrogãt ſibi. atq in ſe alioꝝ ſpẽ gau dent ↄſtitui Sãctus ãt hõ ꝛ ſcũs ãgelus etiã feſſos nos atq in ſe reqeſcẽ et remanẽ cupiẽ tes reficiũt potiꝰ ã eo ſũptu quẽ propꝰ nos ã illo etiã quẽ propꝰ ſe acceperũt. acceperũt

tamen. atqȝ ita refectos in illum ire compel-
lunt. quo fruentes pariter beati ſimus. Nã
et apoſtolus clamat Nunquid paulus pro
vobis crucifixus eſt. aut in nomīe pauli bap
tizati eſtis? Et neqȝ qui plantat eſt aliqͣd ne
qȝ qui rigat. ſed qui incrementum dat deus.
Et angelus hominem ſe adorantem monet.
vt illum potius adoret ſub quo ei dño etiam
ipſe eſt conſeruus eſt. Cum autem homīe in
deo frueris. deo potius q̄m homine frueris.
Illo em̄ frueris quo efficieris beatus. et ad
eum te perueniſſe letaberis in quo ſpem po-
nis vt venias Inde ad philemonem paulus.
ita frater inquit ego te fruar in dño. Quod
ſi non addidiſſet in domino et te fruar tantū
dixiſſet. in eo conſtituiſſet ſpem beatitudinis
ſue. quamq̄m etiam viciſſitudine dicitur frui
cum delectacōne vti. Cum em̄ adeſt quod di-
ligitur. etiam delectacōnem neceſſe eſt ſecum
gerat Per quam ſi tranſieris eamqȝ ad illud
vbi permanēdum eſt retuleris. vteris ea.
et abuſiue nō prop̄e diceris frui. Si vero in
heſeris atqȝ pmanſeris finem in ea ponēs le
ticie tue. tunc vere ꝯ prop̄e frui dicendus es.
Quod non faciendū eſt. niſi in illa trinitate
id ē ſūmo et incōmutabili bono. Vide queād
modū cum ipſa veritas et verbum per quod

facta ſunt oīa. caro factū eſt vt habitaret in
nobis· tamē ait apſus· Et ſi non eram⁹ ip̄m
xp̄m ſm carnē· ſ3 iam nō nouim⁹ Ille quippe
q̄ nō ſolū puenietib⁹ poſſeſſionē ſ3 etiā viam
ſe voluit p̄bere venietib⁹ ad ſe· p̄ncipiū viaꝝ
voluit carnē aſſumē· vnde eſt etiā illud· Dn̄s
creauit me. in principio viarum ſuarum· vt
inde inciperēt qui vellent venire· Apoſtolus
igitur quāuis adhuc ambularet in via et ad
palmā ſuperne vocacōnis ſequeretur vocan-
tem dn̄m· tamen ea que retro ſūt obliuiſcēs
et in ea que ante ſunt extentus· iam princi-
pium viarū tranſierat hoc eſt eo nō indige-
bat· a quo tamen aggrediendū et exordien-
dum iter· eſt omnib⁹ qui ad v̄itatē puenire
et in vita eterna p̄manere deſiderāt· Sic em̄
ait. Ego ſum via et veritas et vita. hoc eſt ve
nitur p me peruenit̄ ad me· p̄manet̄ in me.
Cum em̄ ad ip̄m peruenit̄ etiā ad p̄rēm per
uenitur. quia per eq̄lē ille cui eſt equalis ag
noſcit̄· vinciente et tanq̄m agglutināte nos
ſpiritu ſancto· quo in ſūmo atq3 incōmutabi
li bono p̄manere poſſimus· Ex quo intelli-
gitur q̄m nulla res in via tenere nos debeat.
quādo nec ip̄e dn̄s inquantū via noſtra eſſe
dignatus eſt tenere nos voluerit ſed trāſire.
ne reb⁹ temporalib⁹ quāuis ab illo pro ſalute

noſtra ſuſceptis et geſtis hereamus infirmi-
ter·ſed p eas pocius curram⁹ alacriter. vt ad
eum ipm̄ qui noſtrā naturā a temporalibꝫ li-
berauit ⁊ collocauit ad dexterā patris proue
hi atqꝫ peruenire mereamur·Omniū igit̄ que
dicta ſunt ex quo de rebꝫ tractam⁹ hec ſūma
eſt· vt intelligatur legis et omniū diuinarū
ſcripturarū plenitudo et finis eſſe dilectio rei
qua fruendū eſt·et rei que nobiſcū ea re frui
poteſt·q̄a vt ſe quiſqꝫ diligat p̄cepto opus
nō eſt·Hoc ergo vt noſſem⁹ atqꝫ poſſemus.
facta eſt tota pro ſalute noſtra p diuinā ꝓui
dentiā diſpenſatio tēporalis qua debem⁹ vti
nō quaſi manſoria q̄dam dilectōne atqꝫ dele
ctacōne·ſed trāſitoria poti⁹ tanq̄ vie·tanq̄ ve
hiculorum vel aliorū q̄rumlibꝫ inſtrumētorꝫ.
aut ſi q̄d cōgruētius dici poteſt· vt ea q̄bus
ferimur propt̄ illud ad qd̄ ferimur diligam⁹
Quiſquis igit̄ ſcripturas diuinas vel q̄rum
libet earum partē intellexiſſe ſibi videtur·ita
vt eo intellectu nō edificet geminā caritatem
dei et ꝓximi. nondū intellexit Quiſquis vēo
talem inde ſententiā dixeit·vt huic edificāde
caritati ſit vtilis·nec tamē hoc dixerit qd̄ ille
quē legit eo loco ſenſiſſe ꝓbabit̄·nō ꝑniciose
fallit̄·nec oīo mētit̄ Ineſt quippe ī mentiēte
volūtas falſa dicēdi·⁊ idō multos īuenimus

qui mentiri velint·qui autē falli neminē. Cū
igitur hoc ſciens homo faciat illud neſciens
paciatur ſatis appaēt in vna eadēq3 re illum
qui fallitur eo qui mentitur eſſe melioꝛē·quā
do quidē melius eſt pati iniquitatē q̄ꝫ facere·
Omnis aūt qui mentit᷑ iniquitatē facit. et ſi
cuiq̄m videtur vtile aliquādo eſſe mendaciū·
poteſt videri vtilē aliquādo eſſe iniq̄tatē Ne
mo em̄ menciēs in eo qꝺ mentit᷑ ſeruat fidē·
Nā hoc vtiq3 vult·vt cui mētitur fidē ſibi ha
beat·quā tamen ei menciēdo nō ſeruat·Oīs
aūt fidei violatoꝛ. iniqu9 eſt·Aut igitur iniq̄
tas aliquādo eſt vtilis qꝺ fieri nō poteſt·aut
mendaciū ſemꝑ inutile eſt. Sed quiſquis in
ſcripturis aliud ſentit q̄m ille q̄ ſcripſit· illis
nō mentientibꝫ fallit᷑· Sed tn̄ vt dicē cepērā
ſi ea ſentētia fallit᷑ q̄ edificet karitatē q̄ finis
p̄cepti eſt·ita fallit᷑. ac ſi q̄ſq̄ꝫ erroꝛe deſerēs
viā. eo tn̄ ꝑ agrū ꝑgat q̊ etia via illa ꝑducit
Corrigend9 eſt tamen et q̄ꝫ ſit vtilius viā nō
deſerere demōſtrandū eſt·ne ꝯſuetudīe deui-
andi etiā in trāſuerſū aut ꝑuerſum ire coga-
tur· Aſſerendo em̄ temere qꝺ ille non ſenſit
quē legit. plerūq3 currit in alia que illi ſentē
tie ꝯtexere nequeat·q̄ ſi vera et certa eſſe con
ſentit·illud verum eſſe nō poſſit qꝺ ſenſerat·
fitq3 in eo neſcio quō vt amando ſentētiam

ſuam ſcripture incipiat offenſioꝛ eſſe magis
ꝗ̄ ſibi· Qđ malū ſi ſerpere ſinerit· euertetᷣ ex
eo. Per fidē em̄ ambulamꝰ nō ꝑ ſpēm· Titu-
babit āt fides· ſi diuinaꝝ ſcripturaꝝ vacillat
auctoitas Porro fide titubāte· caritas etiā ipſa
lāgueſcit· Nā ſi a fide q̄ſqꝫ ceciderit· a caritate
etiā neceſſe eſt cadat Nō em̄ p̄t diligē· qđ eē
nō credit· Porro ſi ꝯ credit ꝯ diligit· bn̄ ageᵒ
ꝯ p̄ceptis moꝝ bonoꝝ obtēperādo efficit vt
etiā ſperet ſe ad id qđ diligit eſſe venturꝝ Ita
qꝫ tria hec ſunt q̄bus et ſciēcia oīs ꝯ ꝓphecia
militat· fides· ſpes· caritas Sꝫ fidei ſuccedit ſpe
cies quā videbimꝰ· et ſpei ſuccedit beatitudo
ipſa ad quā ꝑuenturi ſumus. caritas aūt etiā
iſtis decedētibꝫ augebitᷣ potiꝰ Si em̄ credēdo
diligimus qđ nondū videmꝰ· q̄nto magis cū
videre ceperimꝰ: Et ſi ſperādo diligimꝰ quo
nondū ꝑuenimꝰ· q̄nto magis dum ꝑueneri
mus: Inter tꝑalia quippe atqꝫ etna hoc iter
eſt· qđ temporale aliq̄d plus diligitᷣ anteq̄ꝫ
habeatᷣ. vileſcit autē cum aduenerit· Nō em̄
ſaciat aīam· cui vera eſt et certa ſedes etnitas
Eternū aūt ardētius diligitur adeptū q̄ꝫ deſi
deratum. Nulli em̄ deſideranti conceditur plus
de illo exiſtimare q̄ꝫ ſe habet. vt ei vileſcat cū
minus inuenerit· ſed quantū quiſqꝫ veniens
exiſtiare potuerit· plus ꝑueniēs inuētur ꝰ eſt

Homo itaqȝ fide ſpe et caritate ſubnixus·ea
qȝ incõcuſſa retinẽs·nõ indiget ſcripturis niſi
ad alios inſtruẽdos Itaqȝ multi p h̾ tria etiã
in ſolitudine ſine codicib⁹ viuũt Vnde in illis
arbitror iam cõpletũ eẽ qđ dictũ ẽ.ſiue pphe
cie euacuabũtur.ſiue ligue ceſſabũt·ſiue ſcīa
deſtruetur·Quib⁹ tamẽ q̄ſi machinis tanta
fidei·ſpei·caritatiſ in eis ſurrexit inſtructio·vt
pfectũ aliquid tenentes.ea que ſũt ex parte
nõ querãt:perfectũ ſane.quantũ in hac vita
poteſt·Nam in cõparacõne future vite nul
lius iuſti et ſãcti eſt vita iſta pfecta·Ideo ma
nent inq̄t fides·ſpes·karitas·tria hec·maior
aũt hoꝝ eſt caritas·quia et cũ quiſqȝ ad eter
na puenerit.duob⁹ iſtis decedẽtib⁹ caritas au
ctior et certior pmanebit Quapropt̃ cũ q̄ſqȝ
cognouerit finem p̄cepti eſſe caritatẽ de cor=
de bono et cõſciẽcia bona et fide nõ ficta.omnẽ
intellectũ diuinarũ ſcripturaꝝ ad iſta tria re
laturus·ad tractationẽ illoꝝ librorũ ſecurus
accedat Cũ ei dicẽt caritas.addidit de corde
bono·vt nihil aliud q̄ȝ id qđ diligendum eſt
diligat·Conſciẽcia vo bõ ſubiũxit propt̃ ſpẽ
Ille ei ſe ad id qđ credit et diligit puẽturꝝ eẽ
deſpat·cui male cõſcīe ſcrupil⁹ ieſt Tercio et
fide inq̄t nõ ficta Si ei fides nr̃a mẽdatio caru
erit.tũc et nõ diligim⁹ qđ nõ eſt diligendũ·